

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 8680-01-19 ע' נ' ב'

06 פברואר 2020

לפני כב' השופט שאול שוחט, סגן נשיא, אב"ד

כב' השופטת עינת רביד

כב' השופט נפתלי שילה

י' ע'

מערער

ע"י ב"כ עו"ד יעל גיל ו/או אור פינקלשטיין

נגד

ס' ב'

משיבה

ע"י ב"כ עו"ד גיא שדה

חקיקה שאוזכרה:

[חוק לתיקון דיני המשפחה \(מזונות\), תשי"ט-1959: סע' 16](#)

מיני-רציו:

* בנסיבות המקרה דנן, לצורך קביעת מזונות הילדים, לא היה מקום לקבוע את צרכיהם על פי נתוני הלמ"ס, שעה שלא הייתה לצדדים האפשרות להביא ראיות לסתור משום ההסכמה שהתובענה תוכרע ללא שמיעת עדויות. כל תא משפחתי ואפיוניו, לא ניתן לאמוד הוצאה לנפש על פי נתונים סטטיסטיים שהם טובים למטרה לה ניתנו ויש לאמוד את צרכי הילדים על פי כתבי הטענות.

* משפחה – מזונות – חישובם

* משפחה – מזונות ילדים – במשמורת משותפת

ערעור על קביעת בית המשפט לענייני משפחה בעניין חיוב המערער במזונות ילדיו הקטינים, אשר מצויים במשמורת משותפת.

בית המשפט המחוזי קיבל את הערעור בחלקו ופסק:

בין אם היוזמה להסכמה להכרעה בתובענה ללא שמיעת עדויות הייתה של בית המשפט ובין אם מיוזמת הצדדים, ההסתמכות על נתוני הלמ"ס להערכת צרכי הילדים משום "שלא הובאו ראיות לסתור" אינה במקומה שעה שלא הייתה לצדדים משום אותה הסכמה, האפשרות להביא ראיות לסתור. היה על בית המשפט לבחון את פירוט הצרכים בכתב התביעה ובכתב ההגנה ולאמוד את הצרכים על פיהם. כל תא משפחתי ואפיוניו, ולא ניתן לאמוד הוצאה לנפש על פי נתונים סטטיסטיים שהם טובים למטרה לה ניתנו. בהתחשב בנתוני המקרה דנן, נקבעו שיעורי המזונות והמדור עבור הילדים. אין מקום להתערב בקביעת המשיבה כהורה מרכז, כמו גם בחיוב המערער במזונות מיום הגשת התביעה. יש לבטל את החיוב במזונות הקטינים מעל גיל 18 נוכח הקשר הקיים בין המערער לילדיו.

פסק דין

1. בית משפט קמא קיבל את תביעתה של המשיבה לחיוב המערער במזונות שלושת ילדיהם הקטינים – ילידי 14.7.14; 15.6.12; 13.11.08 (הקטינה ל'; הקטין ל' י'; הקטינה א' – בהתאמה) והשית עליו את התשלומים הבאים, תוך מתן הוראות נוספות, כמפורט להלן:

13.1" החל מהגיע ל' לגיל 6 שנים, ישלם הנתבע למזונותיו ומדורו של כל אחד מילדיו הקטינים, לידי אמם, סך של 1,550 ₪ לחודש. עד הגיע ל' לגיל 6 שנים, ישלם הנתבע למזונותיה ומדורה של ל' סך של 2,000 ₪ לחודש, ולמזונות כל אחד משני הילדים הגדולים יותר (ל' י' ו-א' בהתאמה) סך של 1,300 ₪ לחודש.
- 13.2 דמי המזונות ישולמו בכל 5 לחודש עבור אותו חודש, וזאת החל מיום 5.1.2018 ועד הגיע כל קטין לגיל 18 שנים ו/או עד שיסיים את לימודיו בתיכון, לפי המאוחר מבין השניים. בתקופת השירות הצבאי הסדיר או השירות הלאומי, יעמדו דמי המזונות על 1/3 משיעורם הקודם.
- 13.3 דמי המזונות יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן ויעודכנו אחת ל- 3 חודשים, ללא תשלום הפרשים בין עדכון למשנהו. מדד הבסיס לחישוב יהיה המדד שפורסם ביום 15.11.2018.
- 13.4 משעה שסכום הבסיס לחיוב כולל את מרבית הוצאות הילדים, יישא הנתבע בנוסף לדמי המזונות במחצית ההוצאות הבאות (במחצית הנותרת תישא האם):

ההוצאות הרפואיות החריגות שאינן מכוסות על ידי קופת החולים או ביטוח הרפואי בו מבוטחים הילדים, מחצית עלות מחזור אחד של קייטנה בחופשת הקיץ (עד תקרת עלות קייטנה בחברת המתנ"סים או קייטנה עירונית), ושיעורי עזר (לפי המלצת יועץ/יועצת בית הספר).

13.5 קצבת הילדים מאת המל"ל, ומענק החינוך ישולמו לידי אם הקטינים. חלקו של האב בתשלומים אלה נלקח בחשבון במסגרת החיובים דלעיל, לרבות זקיפת החלק היחסי של קצבת הילדים עבור חוגים.

13.6 חוב העבר, ככל שקיים, ישולם בעשרה תשלומים חודשיים שווים ורצופים ביחד עם דמי המזונות השוטפים".

2. א. המערער לא השלים עם פסק הדין והגיש את הערעור שלפנינו, תוך שהוא קובל על גובה החיוב שניתן תוך התעלמות מהיות הקטינים, כולם, במשמורת משותפת, 7/7, שלו ושל המשיבה; על קביעותיו של בית משפט קמא בנוגע להשתכרותו, השתכרות המשיבה ויחס ההכנסות ביניהם; בנוגע לצרכי הקטינים; בקביעת המשיבה כהורה מרכז; בהטלת החיוב מיום הגשת התביעה; בחיובו במזונות גם לאחר הגיע כל קטין לגיל 18 – ועתר לבטל את פסק הדין ולקבוע, כי כל הורה יישא במזונות ובמדור הקטינים בביתו שלו.

ב. המשיבה תומכת בתוצאת פסק הדין ועותרת לדחייתו של הערעור.

3. לאחר שנתנו את דעתנו על מכלול טענות הצדדים, בכתב ובעל פה, אנו סבורים כי דין הערעור להתקבל בחלקו.

4. פסק דינו של בית משפט קמא ניתן "על סמך טיעונים בכתב ללא שמיעת עדויות, לאחר הליך גילוי הדדי" (ס' 1 לפסק הדין, ר' הסכמות הצדדים בהקשר זה בישיבת יום 29.3.18 לפיה "בית המשפט יכריע בתביעת המזונות לאחר שהצדדים יגישו טיעונים בכתב אליהם יצרפו כל מסמך רלבנטי").

5. על בסיס הסכמה זו בחן בית משפט קמא את תלושי השכר של המערער מחב' מקורות בה הוא עובד כשכיר, וקבע כי השתכרותו החודשית הממוצעת לשנת 2017 (שקדמה להגשת התביעה אשר הוגשה בינואר 2018) עומדת על 13,706 ₪. בית משפט קמא דחה את טענת המערער בדבר 'קיטון' השתכרותו לשנת 2018 (כמעט בשליש) מהטעם שלא ניתן הסבר לכך. לפיכך קבע, כי כושר השתכרותו של המערער הינו בין 13-14 אלף ₪ לחודש.

בחנו אף אנו את תלושי השכר לשנת 2017 (שהרי אין יתרון לערכאה הדיונית על פני ערכאת הערעור, שעה שקביעותיה של הראשונה נשענים על מסמכים) והפעם בשכר נטו

לאחר ניכויי משרד. התוצאה – 12,752 ₪ נטו לחודש. בחינתנו נעשתה לשכר המערער לשנת 2017 הן משום שזהו השכר הרלבנטי למועד הגשת התביעה הן משום שהסכמת הצדדים לפיה תוכרע התובענה על סמך "טיעונים בכתב ללא שמיעת עדויות, לאחר הליך גילוי הדדי" אינה מאפשרת בחינה אמיתית של ההסבר העומד מאחורי 'הקיטון' הנטען. ודוקו! להתנהלות דיונית של צדדים להליך השיפוטי יש מחיר. משבחרו הצדדים לנהל את ההליך ללא שמיעת עדויות כאמור, אין מקום לאפשר להם לבצע מקצה שיפורים בערכאת הערעור, ולהפוך אותה בכך לערכאה דיונית.

זאת ועוד, משכורת ממוצעת יש לבחון על בסיס שנתי, 12 תלושי שכר. כך למשל במשכורת יוני 2017 מופיע רכיב הבראה בסך של 9,504 ₪ וגילום רכב בסך של 4,800 ₪, מה שהעמיד את שכרו של המערער לחודש זה על 30,326 ₪ ברוטו; בנובמבר 2017 יש מענק מים בסך של 4,000 ₪; בחודש דצמבר 2017 תוספת ביגוד בסך 2,366 ₪. המערער הפנה לתלושי שכר ספורים של שנת 2018 ינואר-מאי ואין בהם די כדי ללמד על הקיטון הנטען.

6. את שכרה של המשיבה העמיד בית משפט קמא על סכום חודשי נטו שנע בין 9-10 אלף ₪ נטו לחודש.

המערער מפנה לביקורת שהשמיע בית משפט קמא כלפי הנתונים שהמשיבה הציגה בנוגע להשתכרותה, אלא שאין בכך כדי לשנות את קביעתו של בית משפט קמא באשר להשתכרותה שהרי דווקא משום הביקורת שהשמיע בחן את הנתונים שהציגה והעמיד את השתכרותה על סכום גבוה יותר. אמור אפוא, הכנסת המשיבה כ-9,500 ₪ נטו לחודש.

7. אין מחלוקת כי שלושת הקטינים נמצאים במשמורת משותפת – שווה בשווה – של הצדדים.

8. אשר לצרכי הקטינים –

- א. בית משפט קמא העמיד את צרכי הקטינה ל', בהיותה מקטני קטינים, על סך של 1,500 ₪ כמזונות הכרחיים והוסיף על כך עלות מדור 780 ₪ והוצאות מדור 130 ₪ - סה"כ 2,400 ₪ לחודש "בעיגול זניח כלפי מטה".
- ב. את צרכי הקטינים ל' י ו-א', קטינים מעל גיל 6, העמיד, בהתבסס על נתוני הלמ"ס "בהעדר ראיות לסתור" על סך של 4,400 ₪ לנפש לכלל הצרכים (בע"מ [919/15](#) [פורסם בנבו] ולשניהם 8,800 ₪.

לא נוכל להסכים להערכות אלה של בית משפט קמא. אין בידינו לקבוע של מי היתה היוזמה לאותה הסכמה למתן הכרעה בתובענה ללא שמיעת עדויות... וגו', אם מיוזמת בית המשפט אם מיוזמת הצדדים. תהא התשובה לשאלה זו אשר תהא ההסתמכות על נתוני הלמ"ס משום "שלא הובאו ראיות לסתור" אינה במקומה שעה שלא היתה לצדדים משום אותה הסכמה, האפשרות ו/או היכולת להביא ראיות לסתור. לטעמנו, היה על בית המשפט לבחון את פירוט הצרכים בכתב התביעה ובכתב ההגנה ולאמוד את הצרכים על פיהם. כל תא משפחתי ואפיוניו, ולא ניתן לאמוד הוצאה לנפש על פי נתונים סטטיסטיים שהם טובים למטרה לה ניתנו.

מעיון בכתב התביעה – ס' 35 – עולה כי צרכי הקטינים היו על פי הפירוט שלהלן (לבד מעלויות מדור והוצאות מדור):

ל"י	ל"י	א'	"
1,000	1,000	1,000	מזון, מכולת ומוצרי פארם
250	250	250	ביגוד והנעלה
50	50	50	קופ"ח וביטוחים רפואיים
250	250	250	החזקת רכב
250	250	250	בילויים, טיולים ודמי כיס
200	200	200	ימי הולדת
2,000	2,000	2,000	סה"כ

המערער כפר בפירוט ההוצאות הנ"ל. לטענתו צרכי הקטינים, כולם, מגיעים לכדי 1,650 ₪ לחודש (ס' 54, 55 לכתב ההגנה).

את עלות המדור והוצאותיו, עבור שלושת הקטינים, העמידה המשיבה על סך של 2,962 ₪ לחודש (ס' 36 לכתב התביעה), קרי סך של 987 ₪ לכל אחד מהם.

מכאן, גם אם נקבל את פירוט הצרכים כפי כתב התביעה, צרכי הקטינים שמעל גיל 6, אותם העמיד בית משפט קמא, כולל מדור והוצאותיו, על סך של 8,800 ₪ מגיעים כדי 5,974 ₪ בלבד.

9. לצורך הכרעה בשאלת החיוב עד הגיעה של הקטינה ל' לגיל 6 נפריד בין הבת ל' (מקטני קטינים) לשני הקטינים ל' יי ו-א', מעל גיל 6.

אשר לקטינים מעל גיל 6 – יחס ההכנסות 43%-57% לטובת האב. משמורת משותפת. צרכים תלויי שהות – לפי הפירוט בכתב התביעה, שאנו מוכנים לקבל אותו בשלב זה לצרכי התחשיב, הינם 2,000 ₪ לשניהם (מזון, מכולת, מוצרי פארם). המערער צריך

להעביר למשיבה כהשתתפות בצרכים אלה סך של 60 ₪ (לפי יחס הכנסות האם צריכה לשאת ב- 940 ₪ = 2000 X 47% בעוד שבפועל לאור זמני השהות היא אמורה לשאת ב- 1000 ₪ = 2000 X 50%). אשר לצרכים שאינם תלויי שהות 2000 ₪ (כל שאר הצרכים שפורטו בס' 35 לכתב התביעה) האב יעביר לאם, כהורה מרכז, 57% מהסכום קרי 1,140 ₪ = סה"כ 1,200 ₪.

אשר לקטינה ל', מתחת לגיל 6 - לא מצאנו מקום, בנסיבות העניין, להתערב בקביעתו של בית משפט קמא באשר לאומדן צרכיה - 1500 ₪, כמו גם בהחלטתו לנקוט "בשיטת חיפה" ולהפחית 25% כך שהחיוב של המערער יעמוד על 1,100 ₪ לחודש. התוצאה המתקבלת היא שעד הגיע הקטינה ל' לגיל 6 ישלם המערער למשיבה סך של 2,300 ₪. סכום זה לא כולל מדור והוצאות מדור, עבור שלושת הקטינים. גם בעניין זה (מדור והוצאות מדור) לא מצאנו מקום להתערב בכל הנוגע לחיוב במדורה של הקטינה ל', מקטני קטינים, משמדובר בצורך הכרחי המוטל על המערער כאב - 780 ₪. עם זאת, מאחר שבמשמורת משותפת עסקינן וגם לאב הוצאות שכירות בסך של 4,000 ₪ לחודש (שלא בא זכרם בפסק דינו של בית משפט קמא), איננו רואים מקום לחייבו במדורם של שני הקטינים. תחת זאת, תקבל האם לרשותה את קצבת הילדים בסך של 536 ₪.

לסיכום: חיובו של המערער במזונות ובמדור שלושת הקטינים עד הגיע הקטינה ל' לגיל 6 יעמוד על סך של 3,080 ₪ (780 ₪ + 2300 ₪).

10. אשר לחיוב לשלושת הקטינים מעל גיל 6. על בסיס פירוט הצרכים בכתב התביעה, הצרכים תלויי השהות הם 3,000 ₪. על בסיס התחשיב לעיל המערער יעביר למשיבה, כהשתתפות בגין צרכים כאלה, בשל יחסי הכנסות הנ"ל, סך של 90 ₪, וכן סך של 1,590 ₪ עבור צרכים שאינם תלויי שהות (1500 = 3000 X 50%) - סה"כ 1,680 ₪.

אשר למדור ולהוצאות מדור בגין שלושת הקטינים עם הגיע הקטינה ל' לגיל 6 לפי 4,700 ₪ דמי שכירות לחודש - יעביר המערער למשיבה סכום של 610 ₪ (שהם הפער לפי יחס ההכנסות ועלות המדור הכפול של הילדים בסך 8,700 ₪). לסכום זה תתווסף השתתפות בהוצאות מדור שהועמדו בסיכומי המשיבה בבית משפט קמא (ס' 22, ללא תמי 4 כפי בית משפט קמא) על סך של 781 ₪, סכום של 195 ₪ לחודש (195 = 2: 2 = 781) ובסה"כ 2,485 ₪.

11. ודוקו! בסיכומיה בבית משפט קמא העמידה המשיבה את צרכי כל אחד מהקטינים על 1,850 ₪ (ס' 20), פחות ממה שתבעה בבית משפט קמא. ההפרש האמור שהיה אמור להביא להפחתה נוספת בחיוב ייזקף לטובת הקטינים.
12. בפסק הדין בקמא לא נלקחו בחשבון הוצאות החינוך. בית משפט קמא חייב את המערער בתשלום קייטנה בחופשת הקיץ עד תקרת עלות מתנ"סים/קייטנה עירונית ושיעורי עזר לפי המלצת יועץ/יועצת בית הספר. אשר להוצאות החינוך – לאחר מתן פסק הדין בבית משפט קמא הגישה המשיבה בקשה לתיקון טעות סופר וביקשה לחייב את המערער במחצית "הוצאות חינוך" (גן צהרון וכיו"ב). בתום סבב תשובות ותגובות דחה בית משפט קמא את הבקשה מאחר "שלא מדובר בטעות סופר" ומן הטעם ש"בסיס החיוב כולל את מרבית הוצאות הילדים ולכן גם את הוצאות החינוך". מאחר שפסק הדין, על בסיס תחשיבו של בית משפט קמא לא נותר על כנו והחיוב של המערער נעשה על בסיס אחר לחלוטין, הרי שגם אם לא הוגש ערעור על ידי המשיבה צודק ונכון להתייחס לרכיב זה ולהורות כי המערער יישא אף במחצית עלות גן וצהרון לקטינים לפי עלות ציבורית.
13. לא ראינו מקום להתערב בקביעת המשיבה כהורה מרכזי וזאת מנימוקיו של בית משפט קמא, כמו גם בחיוב המערער במזונות מיום הגשת התביעה, כפוף לשינויי החיוב, כמובן, בהתאם לפסק דינו זה.
- כן ראינו לבטל את החיוב במזונות הקטינים מעל גיל 18 נוכח הקשר הקיים בין המערער לילדיו. ככל ש'יאכזב' תוגש תביעה בהתאם בין ע"י הקטינים בין ע"י המשיבה/האם בהתאם לס' 16 לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות), תשי"ט-1959.
14. משלא חויב המערער בהוצאות בהליך בקמא לא תחויב המשיבה בהוצאות בערעור, על אף התוצאה.

סוף דבר

15. סעיף 13 לפסק דינו של בית משפט קמא יתוקן כדלקמן:
 בסעיף 13.1 – במקום 1,550 ₪ לחודש יבוא 828 ₪ (3 : 2,485 ₪, ס' 10 לעיל), במקום 2,000 ₪ יבוא 1,880 ₪ ובמקום 1,300 ₪ יבוא 1,200 ₪.
 כן יישא האב במחצית העלות של גן וצהרון לפי עלות ציבורית.
 יתר הוראות סעיף 13 יישארו על כנן.
 העירבון שהופקד ע"י המערער יושב לו באמצעות בא כוחו.

פסק דין ניתן לפרסום במתכונת בה נחתם, בהיעדר שמות הצדדים ופרטים מזהים אחרים.

ניתן היום, י"א שבט תש"פ, 06 פברואר 2020, בהעדר הצדדים.

שאל שוחט, שופט, סגן הנשיא עינת רביד, שופטת נפתלי שילה, שופט

שאל שוחט 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)